

Η χρηματοδότηση του ελληνικού συστήματος
υγείας την περίοδο της οικονομικής κρίσης

Μιχάλης Χλέτσος
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Εισήγηση στα πλαίσια της ημερίδας “The future
of healthcare in Greece. A “lifeboat” to survive
crisis

Αθήνα, 17 Μαΐου 2016

Το ελληνικό σύστημα υγείας αντιμέτωπο με την κρίση

Η εφαρμογή των μνημονίων στην ελληνική οικονομία επηρέασε άμεσα και το ελληνικό σύστημα υγείας

Στις 23 Απριλίου 2010 η Ελλάδα προσφεύγει στον μηχανισμό στήριξης και από τις αρχές Μαΐου 2010 ανακοινώνεται η λήψη των πρώτων δημοσιονομικών μέτρων.

Οι δαπάνες για υγεία μειώθηκαν από 23.176,97 εκατ. ευρώ το 2009 σε 14711,87 εκατ. ευρώ το 2014 (-36,5%)

Οι κατά κεφαλήν δαπάνες υγείας μειώθηκαν από 2.972\$ το 2009 σε 2.366\$ το 2013 (-20,4%)

Το ελληνικό σύστημα υγείας αντιμέτωπο με την κρίση

Το κεντρικό ζήτημα στα πλαίσια των υποχρεώσεων της χώρας είναι η επίτευξη δημοσιονομικής σταθερότητας

Οι δημόσιες δαπάνες στην Ελλάδα μειώθηκαν από 100,8 εκ. ευρώ το 2009 σε 74,1 εκατ. ευρώ το 2014 (-26,5%)

Το σύστημα υγείας και το σύστημα συντάξεων απορροφούν μεγάλο μέρος του συνόλου των δημοσίων δαπανών

Οι δαπάνες για υγεία και οι δαπάνες για σύνταξη αποτελούν αντίστοιχα το 19,9% (το 2014) και το 40,9% (το 2012) του συνόλου των δημοσίων δαπανών

Το περιβάλλον του συστήματος υγείας

Οι δαπάνες για υγεία καθορίζονται κυρίως από :

- α) το αυξημένο κόστος της φροντίδας υγείας (προηγμένη ιατρική τεχνολογία, γήρανση του πληθυσμού κ.α)
- β) την οικονομική αποδοτικότητα του συστήματος υγείας
- γ) από το συνολικό εισόδημα της οικονομίας

Το σύστημα υγείας πρέπει να λειτουργήσει μέσα σε ένα δεδομένο πλαίσιο που καθορίζεται από :

- α) τους πόρους που διαθέτει
- β) τους στόχους που πρέπει να υπηρετήσει
- γ) τους δημοσιονομικούς περιορισμούς που τίθενται

Ποια είναι σήμερα η συζήτηση για το σύστημα υγείας

Η όποια συζήτηση για τα δημοσιονομικά του συστήματος υγείας δεν μπορεί να είναι ανεξάρτητη από τις άλλες δύο παραμέτρους, δηλαδή αν το σύστημα υγείας είναι οικονομικά αποδοτικό και αν επιτυγχάνει τους στόχους του

Ένα σύστημα υγείας που δεν είναι οικονομικά αποτελεσματικό / αποδοτικό δεν μπορεί να είναι και δημοσιονομικά βιώσιμο

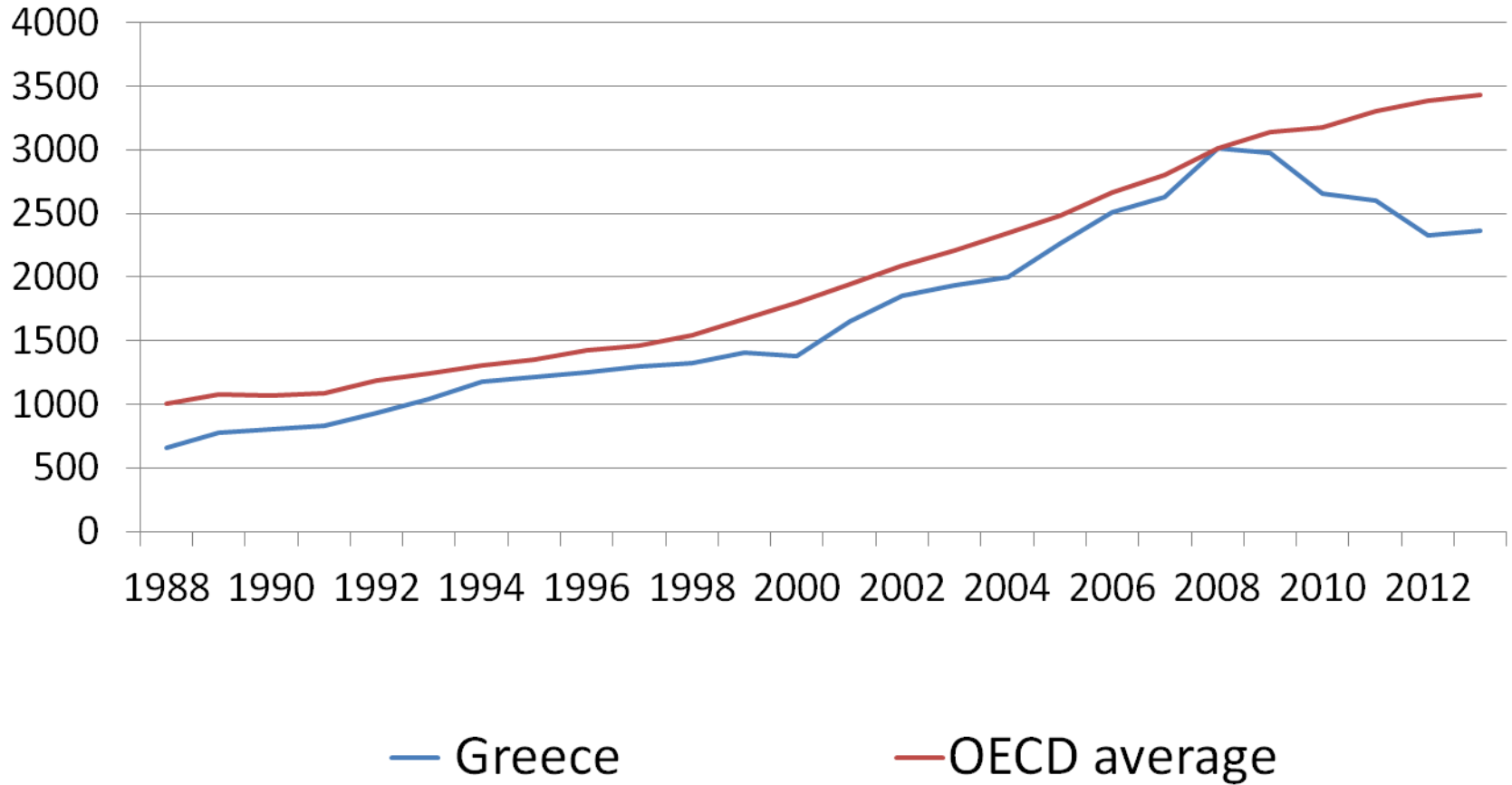
Ένα σύστημα υγείας μπορεί να είναι δημοσιονομικά σταθερό, αλλά να μην επιτυγχάνει τους στόχους που θέτει

Ποια είναι σήμερα η συζήτηση για το σύστημα υγείας

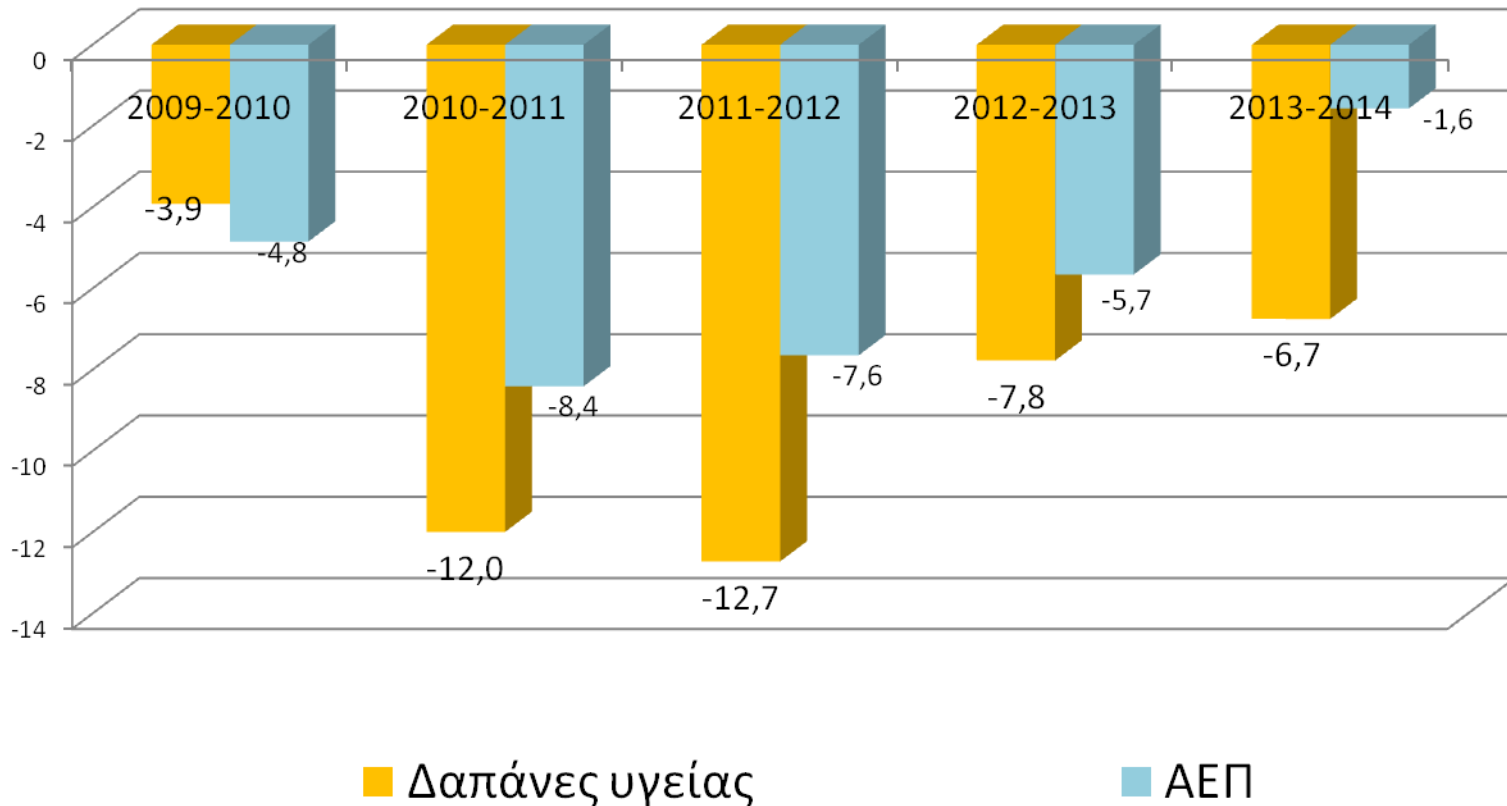
Η συζήτηση αναφορικά με το πόσα χρήματα δαπανούμε για την υγεία σχετίζεται με τρία σημαντικά θέματα :

- α) τι μέρος του πληθυσμού θέλουμε να καλύψουμε
- β) ποιο είναι το επίπεδο κάλυψης που θέλουμε να προσφέρουμε στους πολίτες
- γ) με ποιο τρόπο θα διανείμουμε τις υπηρεσίες στους πολίτες
- δ) πόσα χρήματα είμαστε διατεθειμένοι να πληρώσουμε ως κοινωνία και ως πολίτες για να αποκτήσουμε υπηρεσίες υγείας

Πόσα χρήματα δαπανούμε για την υγεία (τρέχουσες κατά κεφαλή δαπάνες σε \$ PPP)

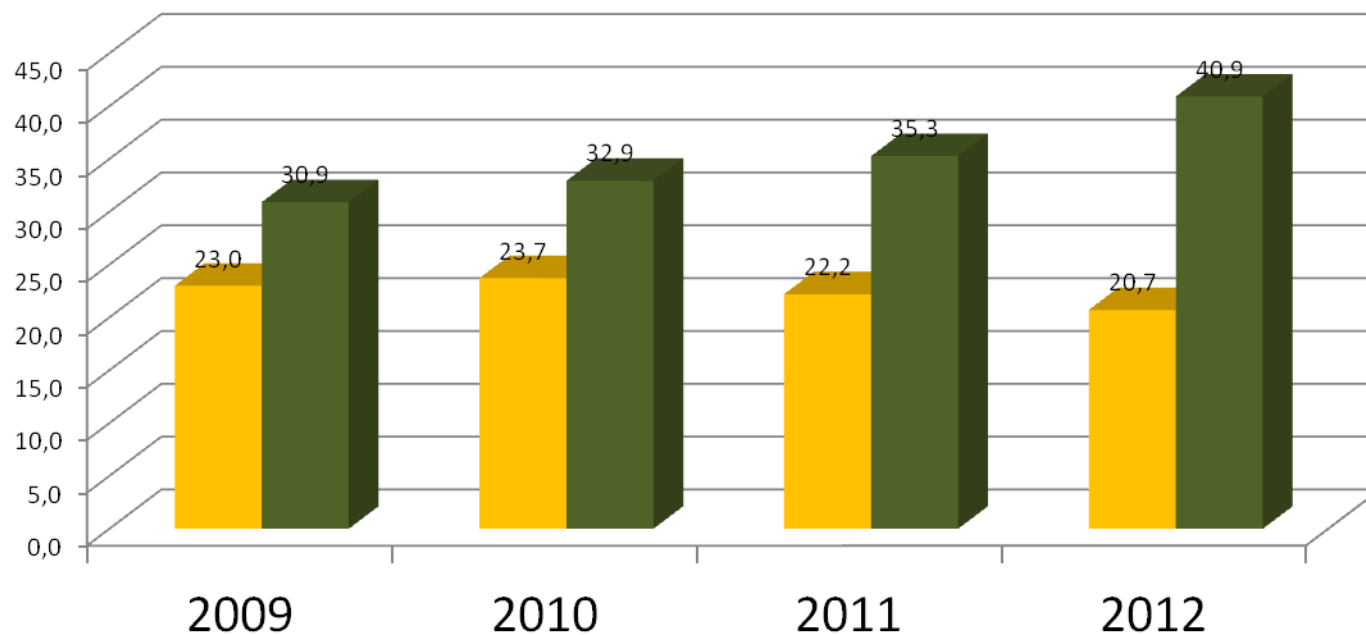

Ποια είναι η οικονομική βιωσιμότητα των δαπανών για την υγεία

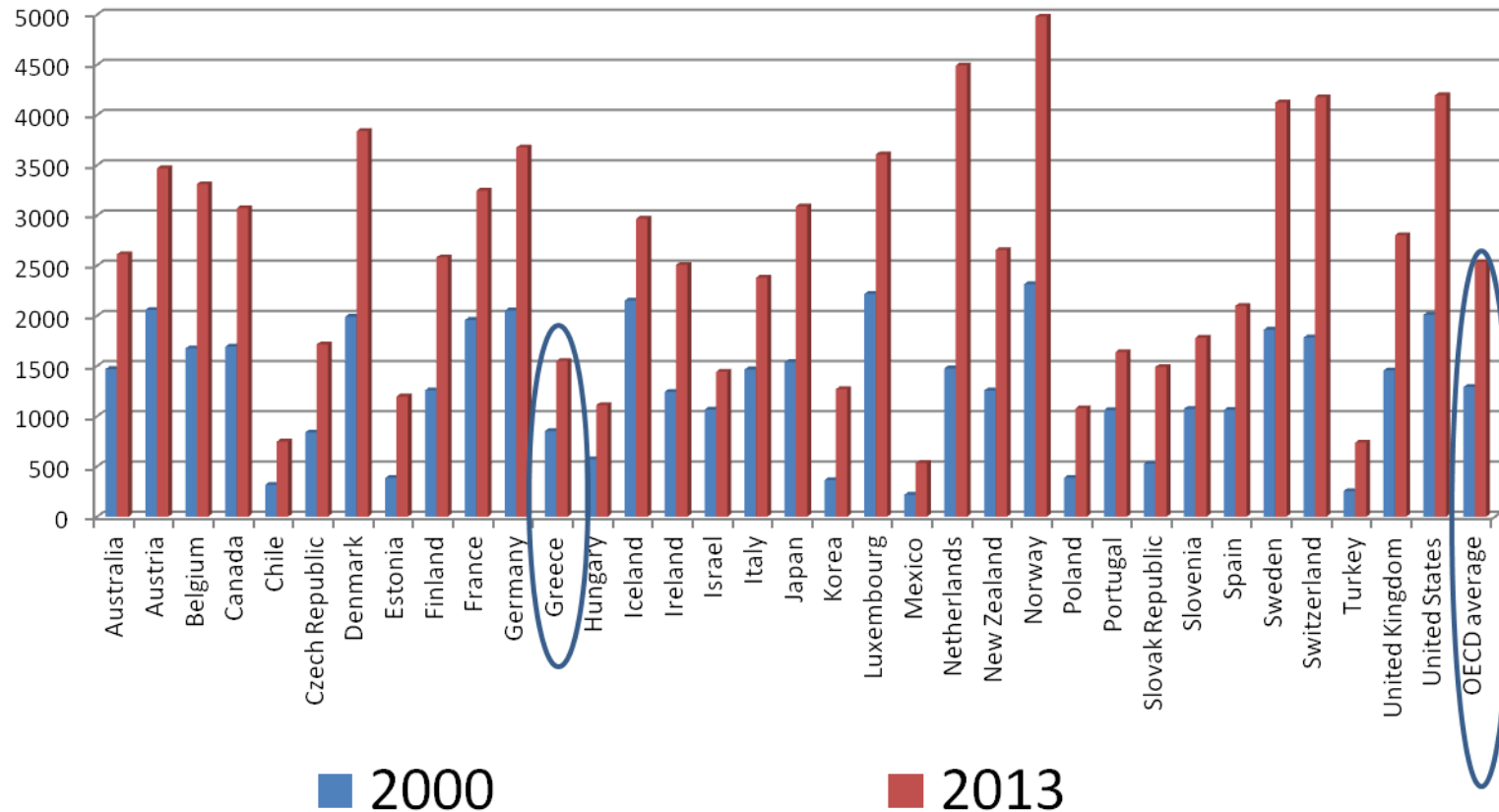

Δημιουργούν αποτελέσματα εκτοπίσματος οι δαπάνες για την υγεία

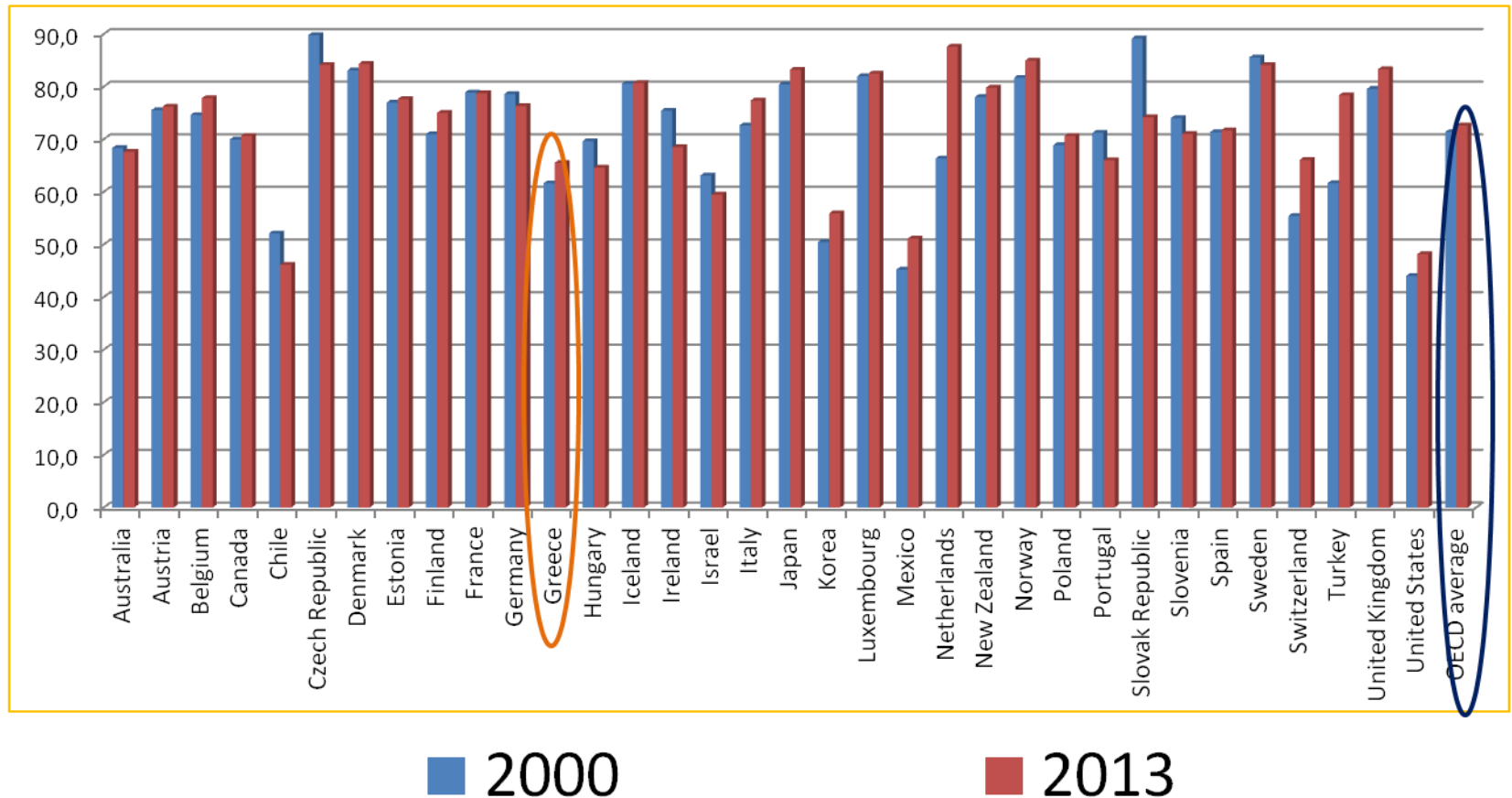

- Δαπάνες υγείας / τρέχουσες δημόσιες δαπάνες
- Δαπάνες για σύνταξη / τρέχουσες δημόσιες δαπάνες

Κατά κεφαλή δημόσιες δαπάνες για την υγεία (σε \$ PPP)

Δημόσιες δαπάνες για την υγεία ως % του συνόλου των δαπανών υγείας

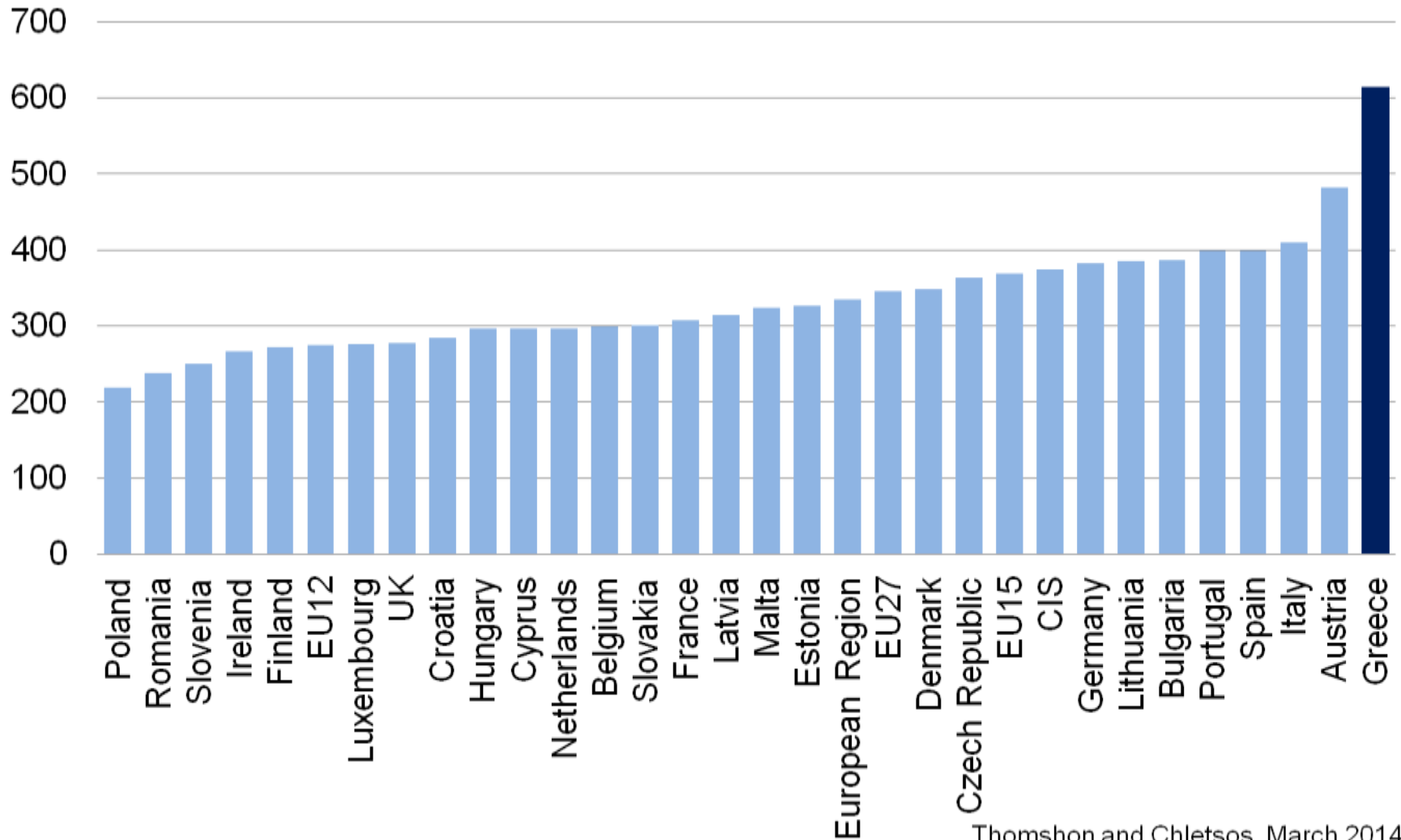

Είναι το σύστημα υγείας οικονομικά αποδοτικό ;

Η έννοια της αποδοτικότητας αφορά τον τρόπο με τον οποίο το σύστημα χρησιμοποιεί τους υπάρχοντες πόρους που έχει για να παράγει υπηρεσίες υγείας

Το σύστημα υγείας είναι οικονομικά αποδοτικό όταν με δεδομένους τους πόρους που διαθέτει μπορεί να παράγει τη μέγιστη δυνατή ποσότητα υπηρεσιών υγείας (τεχνική αποδοτικότητα)

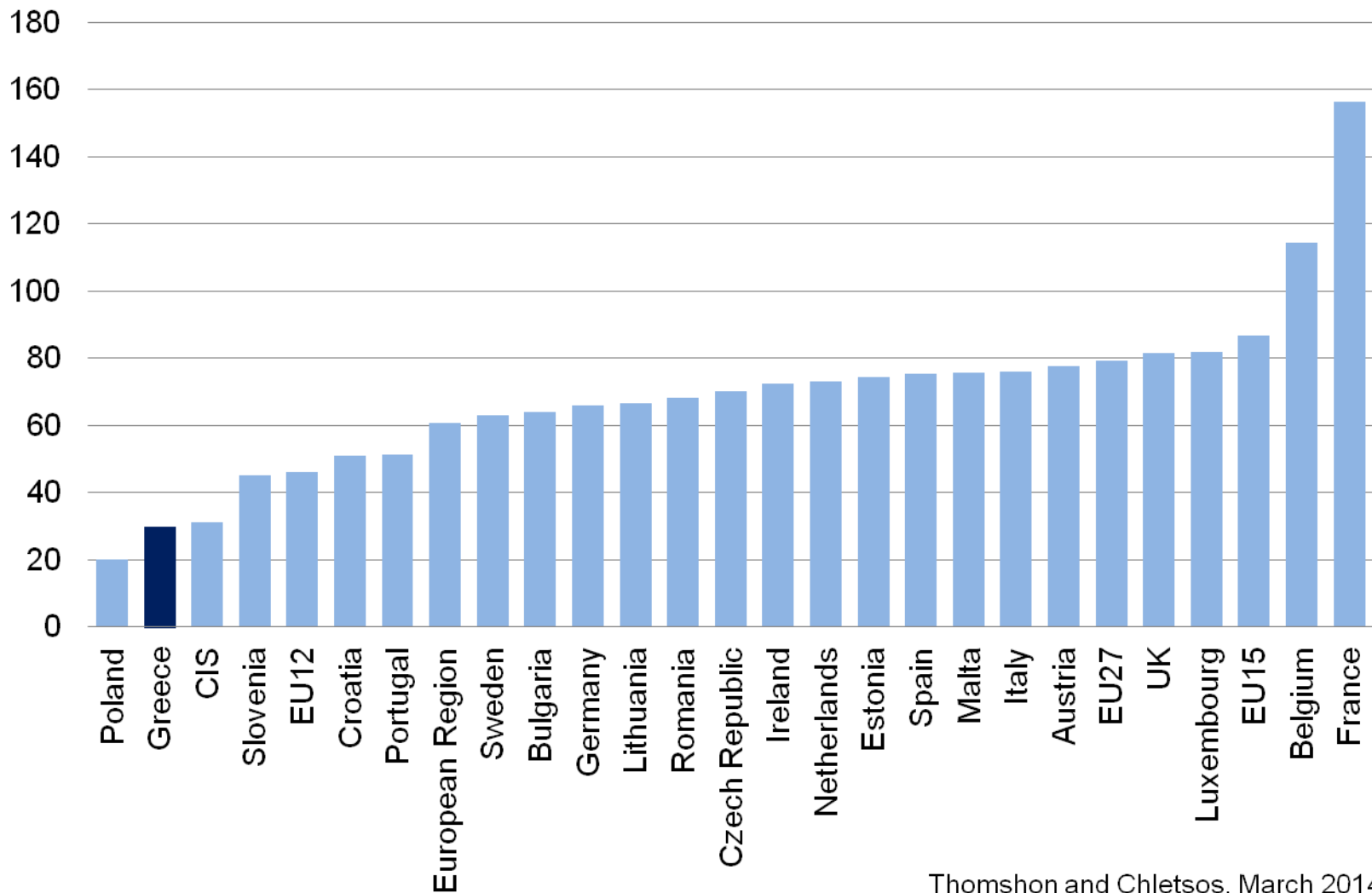
Η Ελλάδα έχει περισσότερους ιατρούς από τις άλλες χώρες

Source: WHO HFA 2014; physicians per 100,000 population in 2011

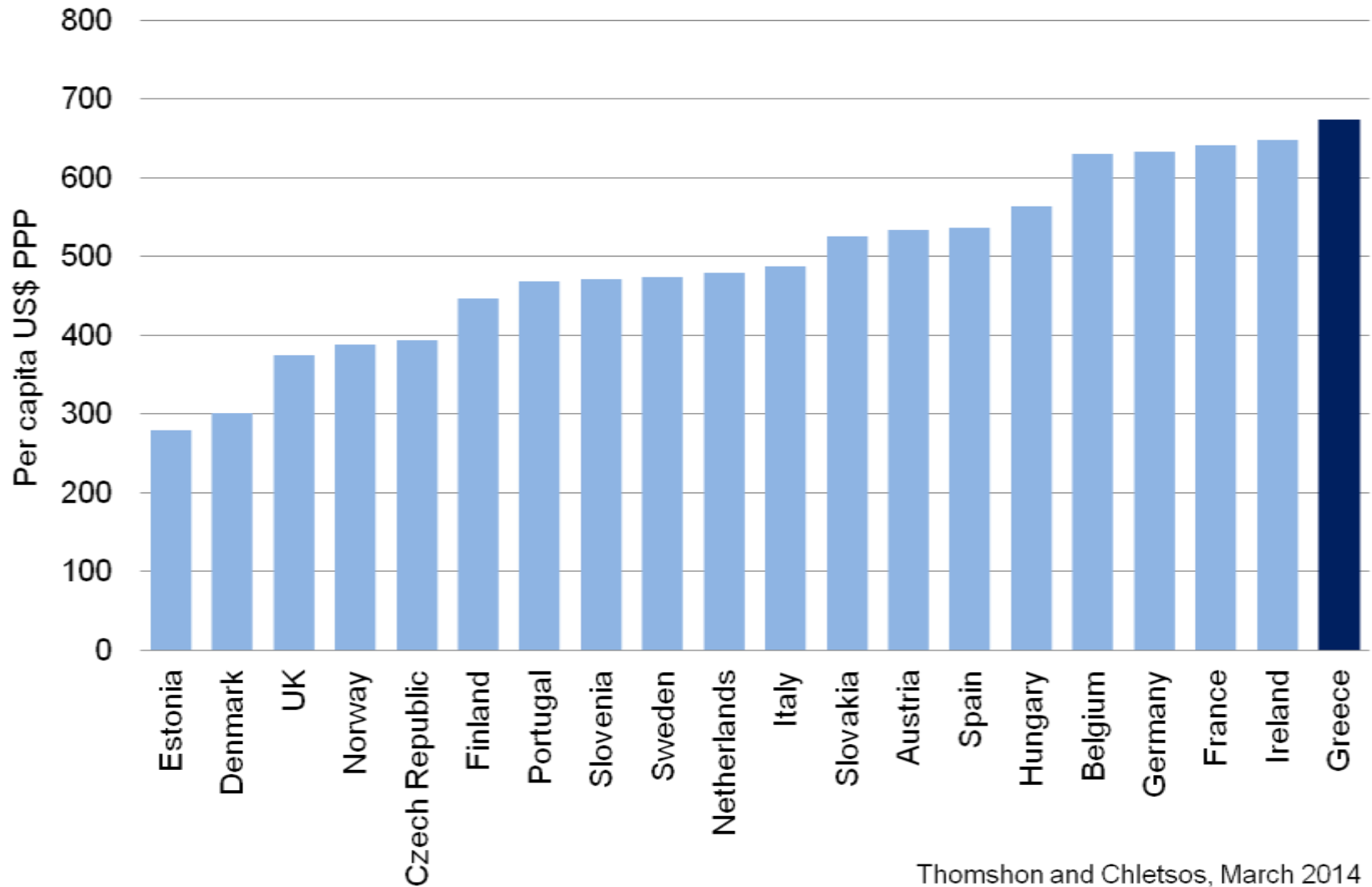
Thomshon and Chletsos, March 2014

Πολλοί λίγοι από αυτούς είναι γενικοί ιατροί

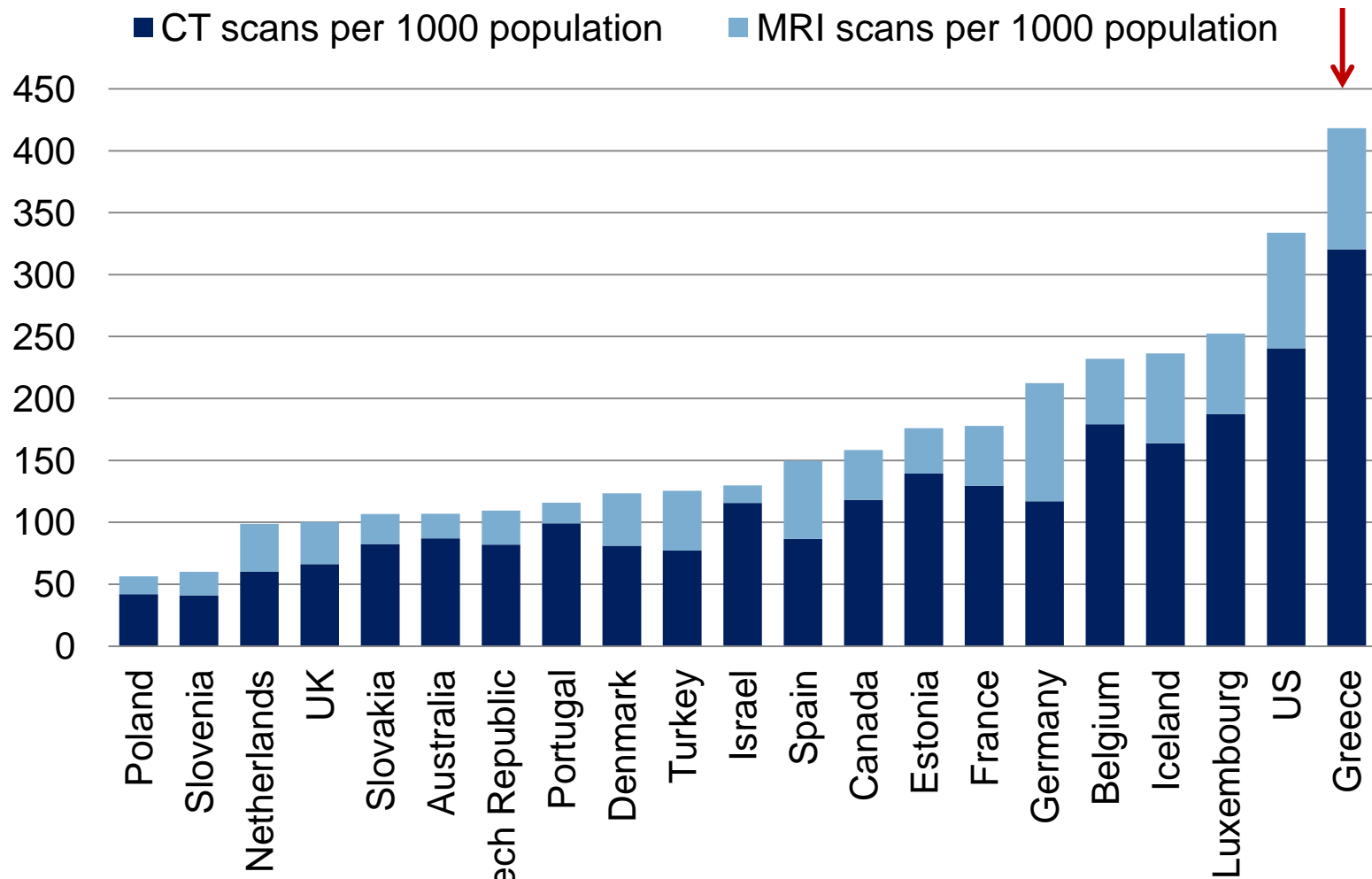
Thomshon and Chletsos, March 2014

Η φαρμακευτική δαπάνη είναι υψηλότερη σε σχέση με τις άλλες χώρες

Thomshon and Chletsos, March 2014

Αναλογικά μεγαλύτερη χρήση αξονικών και μαγνητικών τομογραφιών

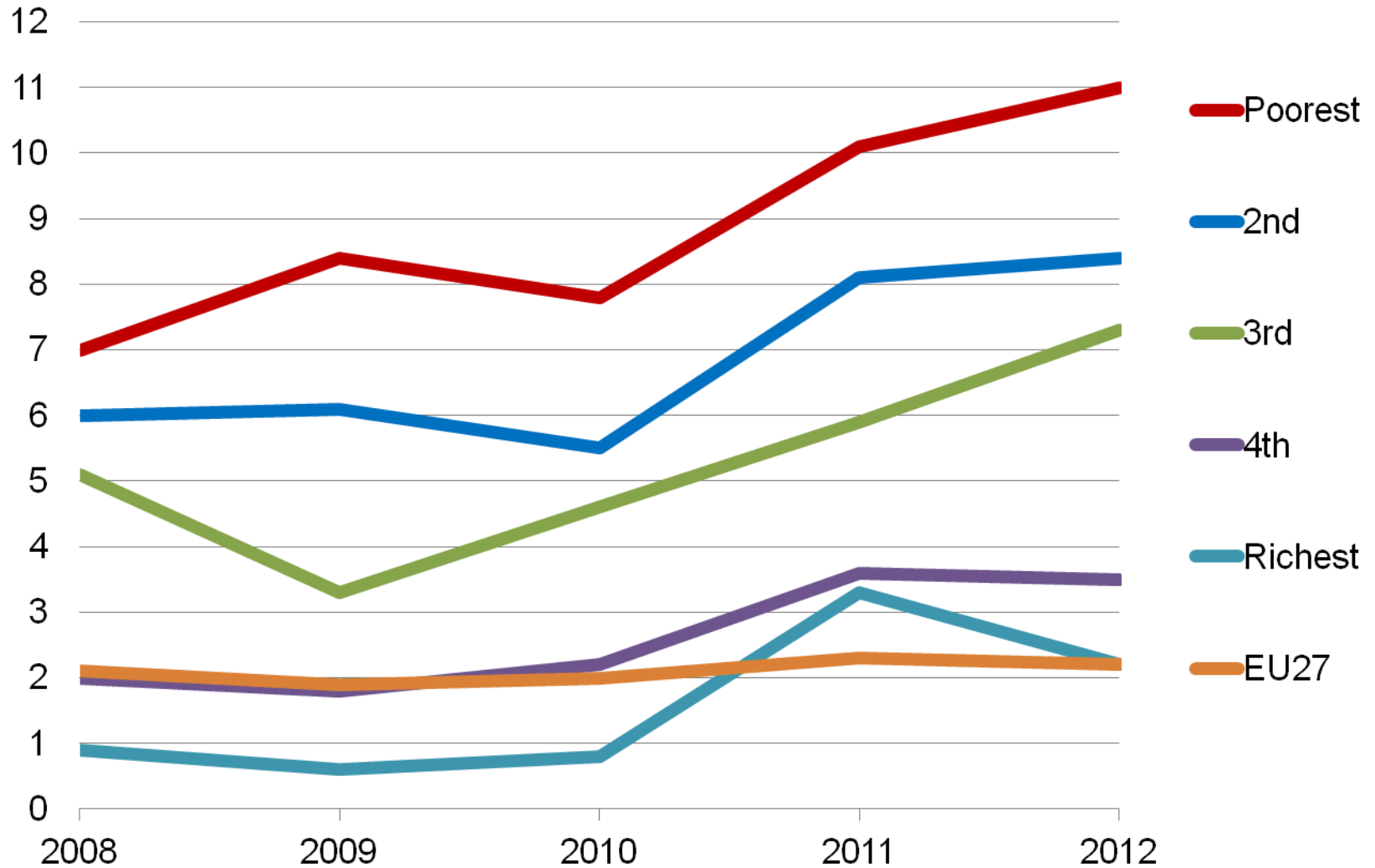
Ικανοποιούν οι πολίτες τις ανάγκες τους σε υπηρεσίες υγείας ;

Η ικανοποίηση των πολιτών εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από :

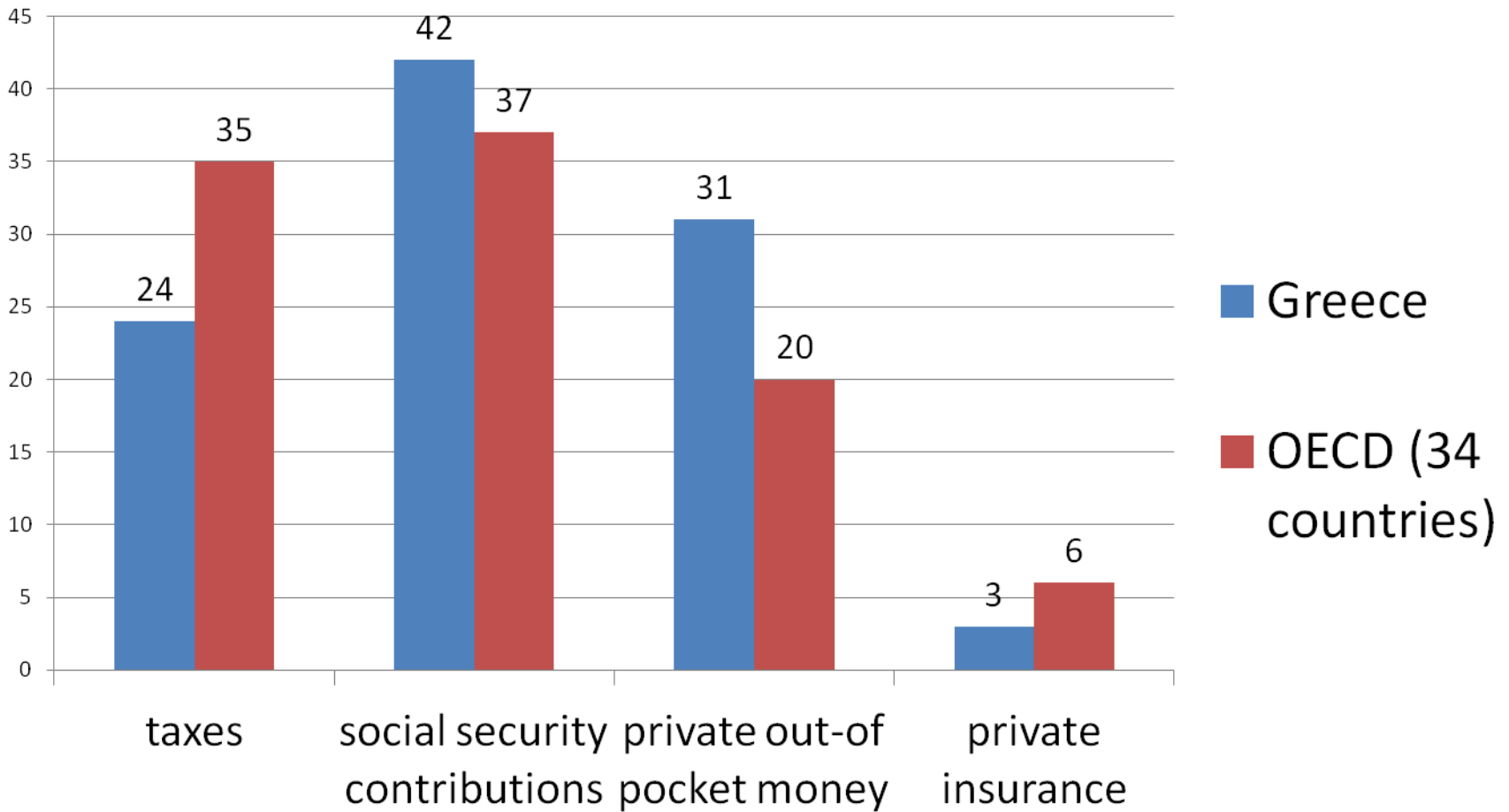
- α) την πρόσβασή τους στο σύστημα υγείας
- β) τις ιδιωτικές πληρωμές τους στο σύστημα υγείας
- γ) την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών υγείας

Self-reported unmet need for health care due to cost has risen in all income groups in Greece

Πως χρηματοδοτούνται οι υπηρεσίες υγείας στην Ελλάδα (% επί των συνολικών εσόδων για την υγεία)

Έχουν ισότιμη πρόσβαση οι πολίτες σε υπηρεσίες υγείας

- 1. Μεγάλος αριθμός ανασφάλιστων ελλήνων**
2. Μεγάλος αριθμός μακροχρόνια ανέργων για διάστημα περισσότερο των δύο ετών
- 3. Αύξηση του αριθμού των φτωχών**
4. Αύξηση της συμμετοχής στο κόστος των παρεχόμενων υπηρεσιών υγείας
- 5. Μείωση του εύρους των καλύψεων σε υπηρεσίες υγείας**

Δημοσιονομική σταθερότητα του συστήματος υγείας

Η δημιουργία ελλειμμάτων στο σύστημα υγείας οφείλεται :

α) στην αδυναμία περιορισμού των δαπανών για την υγεία (το οποίο δεν ισχύει στην Ελλάδα)

β) στην αδυναμία να λειτουργήσει το σύστημα υγείας με αποδοτικό τρόπο (εδώ υπάρχει έλλειμμα) και να παράγει υπηρεσίες υγείας σε χαμηλότερο κόστος

γ) να βελτιώσει τη χρηματοδότηση του συστήματος υγείας

Η χρηματοδότηση του συστήματος υγείας

Η χρηματοδότηση του συστήματος υγείας, η οποία στηρίζεται στην άμεση φορολογία, στις ασφαλιστικές εισφορές και στις ιδιωτικές πληρωμές, επηρεάζεται σημαντικά από :

- α) οικονομική συγκυρία
- β) γενικό δημοσιονομικό πλαίσιο
- γ) περιβάλλον φορολόγησης
- δ) ανταγωνιστικότητα της οικονομίας
- ε) τη διάθεση – επιθυμία της κοινωνίας να «πληρώσει»

Η χρηματοδότηση του συστήματος υγείας

Τρία είναι τα βασικά ζητήματα που πρέπει να απαντηθούν αναφορικά με τη χρηματοδότηση του συστήματος υγείας :

α) Συνδέουμε ή όχι τη χρηματοδότηση με το επίπεδο κάλυψης των πολιτών και την πρόσβασή τους στο σύστημα υγείας ;

β) συνδέουμε τη χρηματοδότηση με τη δίκαιη κατανομή των φορολογικών βαρών στον πληθυσμό ;

γ) θέλουμε η δημόσια δαπάνη να είναι εκείνη που πρωτίστως θα χρηματοδοτεί τις υπηρεσίες υγείας ;

Η χρηματοδότηση του συστήματος υγείας

Σήμερα η χρηματοδότηση της υγείας παρουσιάζει σημαντικές αδυναμίες :

α. αδυναμία αύξησης των εσόδων από ασφαλιστικές εισφορές λόγω της οικονομικής συγκυρίας

β. αδυναμία αύξησης των εσόδων λόγω των δημοσιονομικών περιορισμών του κράτους

γ. αδυναμία αποτελεσματικής συγκέντρωσης – συλλογής και κατανομής των πόρων στους παρόχους της υγείας

δ. εκτεταμένη φοροδιαφυγή και εισφοροδιαφυγή

Η χρηματοδότηση του συστήματος υγείας

Σήμερα η χρηματοδότηση γίνεται : α) από τον ΕΟΠΥΥ και β) από το Κράτος

Σήμερα η χρηματοδότηση των υπηρεσιών υγείας βαρύνει πρωτίστως αυτούς που πληρώνουν ασφαλιστικές εισφορές και φόρους

Η εκτεταμένη φοροδιαφυγή και εισφοροδιαφυγή έχουν ως αποτέλεσμα : α) να μειώνονται οι πόροι για την υγεία και β) να κατανέμεται δυσανάλογα το βάρος της χρηματοδότησης των υπηρεσιών υγείας

Η χρηματοδότηση του συστήματος υγείας

Είναι αναγκαίο :

α. Να γίνει ξεκάθαρο ότι ο ΕΟΠΥΥ χρηματοδοτεί εξολοκλήρου τις υπηρεσίες υγείας που προσφέρονται στους ασφαλισμένους

β. Να γίνει ξεκάθαρο ότι οι ανασφάλιστοι και οι φτωχοί χρηματοδοτούνται από τον κρατικό προϋπολογισμό

Η χρηματοδότηση του συστήματος υγείας

Είναι αναγκαίο :

α. να συνδεθεί η χρηματοδότηση του συστήματος υγείας με το επίπεδο κάλυψης των πολιτών και με θέματα ίσης πρόσβασης και δίκαιης κατανομής των πόρων

β. να συνδεθεί η χρηματοδότηση του συστήματος υγείας με το μέγεθος της οικονομικής ανάπτυξης της χώρας

γ. να αυξηθούν οι πόροι χρηματοδότησης του συστήματος υγείας μέσα από τη θεσμοθέτηση ειδικού φόρου για την υγεία

δ. να βελτιωθεί η οργάνωση του συστήματος χρηματοδότησης

ε. οι ασφαλιστικές εισφορές για την υγεία να συγκεντρώνονται απευθείας από τον ΕΟΠΥΥ και να μην εισπράττονται από τα Ασφαλιστικά Ταμεία για να του καταβληθούν σε μεταγενέστερο χρονικό διάστημα

Αντί επιλόγου

Πρέπει ή όχι το σύστημα υγείας στην Ελλάδα να είναι :

- α) οικονομικά αποτελεσματικό
- β) κοινωνικά δίκαιο
- γ) δημοσιονομικά σταθερό

Αντί επιλόγου

Για να πετύχουμε τα ανωτέρω πρέπει :

α) να σταματήσουμε να υποχρηματοδοτούμε τις υπηρεσίες υγείας

β) να συνδέσουμε τις δαπάνες με το τι προσφέρουμε και με το ύψος της χρηματοδότησης

γ) να βελτιώσουμε την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα των υφιστάμενων πόρων του συστήματος

δ) να βελτιώσουμε την αποτελεσματικότητα του συστήματος χρηματοδότησης

ε) να αναζητήσουμε νέους πόρους χρηματοδότησης

Σας ευχαριστώ πολύ για την προσοχή σας